

SAJTÓKÖZLEMÉNY

a szmogriadó enyhébb, tájékoztatási fokozatának elrendeléséről

A budapesti mérőállomásokon a szálló por (PM₁₀) légszennyezettségi szintje (az egy napra számított átlageredménye) 2020. január 8-án és 9-én is három mérőpontra meghaladta a tájékoztatási küszöbértéket (75 µg/m³).

Az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése szerint a mai napon a PM₁₀ koncentrációjának napi átlaga a tájékoztatási határérték körül alakulhat – javulás nem várható. Szombaton a frontátvonulás és megerősödő szél hatására kitisztul a levegő. Vasárnaptól napközben javulhat a levegőminőség, majd az éjszakai órákban a levegőminőség erőteljes romlása kezdődik. Ez a folyamat hétfőn is megismétlődhet: éjszaka hirtelen, erőteljes romlás után napközben javuló tendenciákkal.

A vonatkozó jogszabályok alapján Karácsony Gergely főpolgármester – további intézkedésig mellékelt határozatával – a szmogriadó tájékoztatási fokozatát rendelte el.

A hivatkozott és a Fővárosi Önkormányzat honlapján is **közzétett hatósági határozat** önkéntesen betartandó, megelőző intézkedései közül kiemeljük, hogy a további romlás elkerülése érdekében

- lehetőség szerint mérsékeljék a szilárd- és olajtüzelésű berendezések (ha egy háztartásban létezik földgáztüzelési mód, akkor a szilárdtüzelésű kandallók, cserépkályhák) használatát, továbbá
- lehetőség szerint szüneteltessék az egyéni gépjárműhasználatot, részesítsék előnyben a közösségi közlekedést.

A szilárd- és olajtüzelésű berendezések használatára vonatkozó kéréshez kapcsolódóan felhívjuk arra is a figyelmet, hogy a vonatkozó jogszabály szerint:

„hulladék nyílt téri, vagy a hulladékok égetésének feltételeit rögzítő jogszabályban foglaltaknak nem megfelelő berendezésben történő égetése, a háztartásban keletkező papírhulladék és veszélyesnek nem minősülő, kezeletlen fahulladék háztartási berendezésben történő égetése kivételével tilos”.

Kérjük továbbá, hogy az egyéni gépjárműhasználatot – különösen a legszennyezőbb gépjárművek, valamint a belső égésű motorral hajtott segédmotoros kerékpárok és a belső égésű motorral hajtott kerékpárok üzembentartói – kerüljék.

SAJTÓKÖZLEMÉNY

A fővárosi szmogrendelet alapján **minden olyan gépjármű a legszennyezőbbnek** tekinthető csoportba tartozik, **amely nem tartozik a** riasztási fokozat forgalomkorlátozó intézkedései alól a funkcionális kivételeken túl a további **kivételekként meghatározottak közé.**

Tehát, csak a következő kedvezőbb tulajdonságú, környezetvédelmi osztályú (a forgalmi engedély szerinti V.9 kódú) gépjárműveket nem érintené a budapesti szmoghelyzet riasztási fokozata során a forgalomkorlátozás:

- **5-ös** (vegyes hibrid, csak gázüzemű, csak elektromos meghajtásúak, ide értve a betűjellel kiegészített újabb 5-ös kódokat is),
- **6-os** (az Euro 3 benzines),
- **9-es** (az Euro 4 benzines),
- **14-es benzines** (az Euro 5 benzines – **ebben az osztályban az Euro 5 dízelüzeműek korlátozottá válnának**), valamint a
- **15-ös és 16-os** (az Euro 6-osak) üzemanyaguktól függetlenül.

A szálló por (PM₁₀) légszennyezettségi szintje miatt esetleg elrendelhető legsúlyosabb esetben, a **riasztási** fokozatban a budapesti forgalomkorlátozó intézkedések – az azt megszüntető intézkedés hiányában – minden nap 6 órától 22 óráig tartanak.

A 2019. október 1-től hatályba lépett fenti szabályokról, korlátozásokról [itt](#) lehet tájékozódni.

A levegőtisztaság-védelmi jogszabályok szerint egy légszennyező anyag egyre növekvő szintje először az egészségügyi határértéket, súlyosabb – már rendkívüli légszennyezettségi – helyzetben a tájékoztatási küszöbértéket, a legsúlyosabb esetben pedig a riasztási értéket érheti el, vagy haladhatja meg.

A **tájékoztatási fokozat** azon légszennyezettségi szint küszöbértékének elérését, illetve meghaladását jelenti, melynek rövid idejű hatása veszélyt jelent a lakosság egyes különösen érzékeny (gyermekek, időskorúak, krónikus betegek) csoportjaira.

Bármely fokozatot – a kisméretű szálló por (PM₁₀) szennyező anyag esetében – **Budapesten** akkor kell elrendelni, **ha három** fővárosi **mérőállomáson**, egy időben mért légszennyező anyag koncentrációja **két, egymást követő nap 24-24 órára számolt átlagában meghaladja a meghatározott küszöbértéket és a meteorológiai előrejelzések szerint** a következő napon **javulás nem várható.** A levegőterheltségi szintet az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat vizsgálja, Budapesten a mérőállomásokat a Pest Megyei Kormányhivatal üzemelteti, a vizsgálatok szakmai felügyeletét, a rendszeres elemzési és közzétételi feladatokat 2010-től a Levegőtisztaság-védelmi Referenciaközpont működtetőjeként az Országos Meteorológiai Szolgálat látja el, tehát a **Nemzeti Népegészségügyi Központ**

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Levegőegészségügyi értékelése (<http://oki.antsz.hu>) nem kapcsolódik a szmogriadó tájékoztatási vagy riasztási fokozatának elrendeléséhez.

A szálló por légszennyezettségi szintjének növekedése, kialakulása jellemzően két – a helyi (közlekedési, ipari, szolgáltatói és lakossági stb.) kibocsátásoktól függő és az azoktól független – folyamat egyidejű eredménye.

A rendkívüli légszennyezettségi helyzetek kialakulásában a helyi kibocsátásoktól függetlenül fontos szerepet játszanak a kedvezőtlen meteorológiai viszonyok, az őszi, téli időszakban gyakrabban előforduló gyenge vízszintes és függőleges irányú légköri átkeveredés, a viszonylag gyakori szélcsendes időszakok, illetve az 5 km/h alatti szélesség. A helyi meteorológiai- és domborzati (medence jelleg, kis szintkülönbségek) – tényezőkön túl szerepe lehet az országhatárokon áterjedő hatásoknak is.

Az őszi-téli fővárosi PM₁₀-szint egyharmada származhat a háztartási eredetű szilárd, leginkább fatüzelésből, míg egyhatoda a közlekedési kibocsátáshoz köthető. A fővárosi PM₁₀-szinthez a közlekedés és/vagy a szél által felkavart por is mintegy 10-20 %-ban járul hozzá, továbbá 5%-a a gépjárművek gumiabroncsainak kopásából származik. Ugyanakkor publikált számítások azt mutatják, hogy például külföldről Magyarországra 30 %-kal több aeroszol részecske érkezik, mint amennyit Magyarország területén összesen kibocsátanak, vagy amennyit itt keletkezik.

A közlekedési eredetű levegőszennyezés (magában foglalva a szállópor-szennyezettséget is) a forgalmas utak mentén élő lakosság körében nagyobb mértékben fejt ki káros hatásait.

A kisméretű szálló por a levegőben előforduló folyékony vagy szilárd halmazállapotú részecske, melynek mérete a 0,001-100 mikrométer (µm) közötti tartományba esik. A szálló por veszélyessége összefüggésben van annak szemcseméretével, így a 10 mikrométernél kisebb részecskék (PM₁₀) veszélyesebbek az egészségre, mint az annál nagyobbak. A 10 mikrométernél nagyobb porrészecskéket a légutak természetes védekező működése kiszűri, a kisebb méretűek lejutnak a mélyebb légutakba. A kisméretű szálló por hatását befolyásolja a belélegzett por mennyisége, fizikai tulajdonságai és kémiai összetétele.

A porrészecskék baktériumokat, vírusokat, gombákat, valamint további káros anyagokat kötnek magukhoz, és elősegítik azok bejutását a szervezetbe.

Lehetséges egészségkárosító hatások: izgatja a szem kötőhártyáját, a felső légutak nyálkahártyáját, köhögést és nehézlégzést válthat ki, majd a tüdőben felszívódva gyulladásos folyamatot indíthat el. Asztma és krónikus légcsőhurut miatt többen fordulnak orvoshoz, valamint nő a szív- és érrendszeri megbetegedések száma.

SAJTÓKÖZLEMÉNY

A por belégzése a légzőszervi beteggek állapotát súlyosbítja (különösen asztma, hörghurut esetében), csökkenti a tüdő ellenálló képességét a fertőzésekkel, toxikus anyagokkal szemben.

Veszélyeztetett népességcsoportok: légúti és keringési betegségben szenvedők, csecsemők, gyermekek és időskorúak, aktív és passzív dohányosok.

Javasolt elővigyázatossági intézkedés: elsősorban a veszélyeztetett népességcsoportokba tartozók kerüljék a jelentős gépjárműforgalom által érintett tereket, útszakaszokat. Az érintett útszakaszokat a Budapest részletes interaktív stratégiai zajtérkép térinformatikai rendszer nappali közúti konfliktustérképe narancssárga és piros színnel jelöli a következő elérhetőségen:

<https://geoportal.budapest.hu/Kornyezetvedelem/ZAJ/2007/Bp/>

A megnövekedett (gyakorlatilag a tájékoztatási küszöbérték fölötti) koncentráció esetében **elsősorban a veszélyeztetett népességcsoportokba tartozók** (gyermek, időskorú, beteg) **kerüljék a szellőztetést, a szabadban való tartózkodást.**

A **frissülő információk** a Budapest Portálon (<http://budapest.hu/Lapok/szmog.aspx>)

További hiteles tájékoztatás:

Az **Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat honlapján:** mérési eredményekről és további információkról:

- <http://www.levegominoseg.hu/automata-merohalozat>

Az **Országos Meteorológiai Szolgálat honlapján:**

- http://www.met.hu/levegokornyezet/varosi_legszennyezettseg/meresi_adatok/tajekoztato/
- http://www.met.hu/levegokornyezet/varosi_legszennyezettseg/elorejelzes/tajekoztato/
(a Fővárosi Önkormányzat támogatásával)

A szmogriadóval kapcsolatban további tájékoztatást a Főpolgármesteri Hivatal munkaideje alatt az Ügyfélszolgálati Iroda (tel: 327-12-08; e-mail: ugyfelszolgalat@budapest.hu), munkaidőn kívül a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság, Fővárosi Ügyeleti Információs Központ (e-mail: ugyelet@fori.hu tel.: 301-7500 fax: 302-5439) ad.

Budapest, 2020. január 10.